

VERORDENING VAN HET BOSSCHAP TER BEVEILIGING VAN BOSSEN TEGEN BRAND

Het Bestuur van het Bosschap,
Gelet op artikel 93, lid 1 en artikel 95 van de Wet op de Bedrijfsorgan-
isatie en op de artikelen 2, 8, lid 1a, 9 en 10 van het Instellingsbesluit
Bosschap,
Besluit vast te stellen de navolgende verordening:

Artikel 1

1. In deze verordening wordt verstaan onder:

a) brandbaar bos:

elke aaneengesloten of vrijwel aaneengesloten opstand, die voor meer dan de helft bestaat uit naaldhout behorend tot de pinussoorten, dat jonger is dan 30 jaar;

b) weg:

elke strook grond, welke breder is dan 3 meter en geschikt voor de door-
tocht van brandweervoertuigen;

c) brandweervoertuig:

elk door de brandweer bij het blussen van bosbrand gemeenlijk gebruikt
vervoermiddel voor personeel, blusstof en materialen;

d) ondernemer:

degene, die een bosbouwonderneming drijft, als bedoeld in artikel 2 van het
Instellingsbesluit Bosschap.

2. In deze verordening worden vrijwel aaneengesloten oppervlakten als
één oppervlakte beschouwd.

Artikel 2

De ondernemer, wiens brandbaar bos een oppervlakte beslaat van meer
dan 5 ha, is verplicht te zorgen, dat in of in de onmiddellijke nabijheid van
dat bos, op zijn eigen terrein geen naaldhouttakken aanwezig zijn op hopen
of rillen, welke hoger zijn dan 1,50 meter.

Artikel 3

1. De ondernemer, wiens brandbaar bos een oppervlakte beslaat van meer
dan 35 ha, is verplicht te zorgen dat, voor zover het zijn eigen terrein betreft,
zodanig bos over een weg bereikbaar is.

2. De verplichting bedoeld in lid 1 rust ook op de ondernemer, wiens
brandbaar bos een oppervlakte beslaat van 35 ha of minder, doch, in brand-
gevaarlijk opzicht, deel uitmaakt van brandbaar bos met een oppervlakte
van meer dan 35 ha.

3. Bovendien is de ondernemer, zowel in het geval bedoeld in lid 1 als in
dat bedoeld in lid 2, verplicht te zorgen, dat voor zover het zijn eigen terrein

betreft, een weg niet verder verwijderd is dan 300 meter van een mogelijke brandhaard in zijn brandbaar bos.

Artikel 4

De ondernemer is verplicht er voor te zorgen, dat, indien de in artikel 3 voorgeschreven wegen worden gebezigd voor het verrichten van bosbouw-werkzaamheden of het opslaan van geveld hout te allen tijde een strook van tenminste 3 m breedte op zodanige wijze is vrijgehouden van elk voorwerp, dat de doortocht van brandweervoertuigen zonder noemenswaardig oponthoud is verzekerd.

Artikel 5

De ondernemer is verplicht er voor te zorgen, dat, indien de in artikel 3 voorgeschreven wegen door hem op enigerlei wijze zijn afgesloten, deze afsluiting zodanig is, dat de brandweer in geval van brand zonder noemenswaardig oponthoud deze wegen kan benutten.

Artikel 6

1. De ondernemer, wiens brandbaar bos een oppervlakte beslaat van meer dan 35 ha en grenst aan een terrein met een aaneengesloten of vrijwel aaneengesloten begroeiing van heide, buntgras of andere licht brandbare gewassen, niet zijnde bos, met een oppervlakte van meer dan 20 ha, is verplicht ervoor te zorgen, dat op of langs de grens een strook van tenminste 10 meter breedte wordt vrijgehouden van pinusbos en in redelijke mate van licht brandbare gewassen en materialen.

2. De verplichting bedoeld in lid 1 rust ook op de ondernemer, wiens brandbaar bos een oppervlakte beslaat van 35 ha of minder, doch, in brandgevaarlijk opzicht, deel uitmaakt van brandbaar bos met een oppervlakte van meer dan 35 ha.

3. Het bepaalde in lid 1 en lid 2 blijft buiten toepassing, voor zover de ondernemer, ter voldoening aan het in die leden bepaalde, genoodzaakt zou zijn een opstand, die tijdens het inwerkingtreden dezer verordening bestaat, op te ruimen.

Artikel 7

Voor de toepassing van de artikelen 2 tot en met 6 wordt met brandbaar bos gelijk gesteld terrein, waarop na een velling van pinusbos pinustakken liggen, die tengevolge van hun aantal en de staat waarin zij verkeren, in belangrijke mate brandgevaar opleveren voor nabij gelegen brandbaar bos.

Artikel 8

De bepalingen vervat in artikel 3, artikel 5 en artikel 6, lid 1 en lid 2, zijn niet van toepassing indien het voldoen aan de in die artikelen opgelegde verplichtingen redelijkerwijs niet kan worden gevergd.

Artikel 9

De verplichtingen, in deze verordening op de ondernemer gelegd, rusten mede op de natuurlijke of rechtspersoon, die door de ondernemer anders dan bij de arbeidsovereenkomst met het beheer van diens terrein is belast.

Artikel 10

De verplichtingen in deze verordening, op de ondernemer gelegd in de artikelen 2 en 4 en voorts de op hem rustende verplichting om de strook als bedoeld in artikel 6 in redelijke mate vrij te houden van licht brandbare

materialen, rusten mede op iedere natuurlijke of rechtspersoon, die op het terrein van de ondernemer bosbouwwerkzaamheden doet of laat verrichten, anders dan in het kader van een bosbouwonderneming.

Artikel 11

De verplichtingen bedoeld in de artikelen 9 en 10 rusten niet op de aldaar genoemde natuurlijke of rechtspersonen, indien de ondernemer het hun onmogelijk maakt de verordening na te leven.

Artikel 12

Overtredingen van het bepaalde in artikel 2, artikel 3, lid 1, lid 2 en lid 3, artikel 4, artikel 5 en artikel 6, lid 1 en lid 2, zijn strafbare feiten.

Artikel 13

Deze verordening kan worden aangehaald als Bosbrandverordening Boschop 1962.

Artikel 14

Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na die der afkondiging in het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie, met uitzondering van artikel 12, welk artikel eerst in werking treedt op een nader te bepalen tijdstip ingevolge een door het Bestuur van het Boschop te nemen besluit, dat zal worden bekend gemaakt in het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie.

's-Gravenhage, 4 juli 1962.

van Tets van Goudriaan, voorzitter
S. J. Halbertsma, secretaris

Goedgekeurd door de Minister van Landbouw en Visserij bij beschikking van 15 oktober 1962, No. J 1676.

Afgekondigd in het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie van 29 okt. 1962, nr. 43.

TOELICHTING

Reeds geruime tijd wordt in de kringen van de bosbrandweer de behoefte gevoeld om de preventieve maatregelen ten aanzien van de bosbrandbestrijding te verbeteren. Met name in droge perioden kwam dit tot uiting. Deze wens tot verbetering kwam niet voort uit gebrekkigheid van het waarschuwingssysteem (brandtorens, telefoonverbindingen enz.), doch was het gevolg van de moeilijkheden, die werden ondervonden bij de actieve bosbrandbestrijding. De laatste jaren is de wijze van bestrijden van bosbranden verbeterd. Er wordt naast blussers, voorzien van schoppen en vuurzwepen, in eerste instantie steeds meer gebruik gemaakt van tankwagens voorzien van hoge- of lagedrukspuiten. Op deze wijze kunnen na de brandmelding vuurhaarden snel worden bereikt en kan effectief worden opgetreden. Doch dan is het ook een eerste vereiste, dat de boscomplexen bereikbaar en toegankelijk zijn, en voorts dat er een voldoende aantal berijdbare wegen is.

Ten aanzien van de vraag op welke wijze en door wie een regeling diende te worden getroffen, heeft het Boschop overwogen, dat in artikel 8 lid 1 sub a van het Instellingsbesluit Boschop (K.B. van 17 februari 1954, Stbl. 70) de regeling of nadere regeling van een aantal onderwerpen, waaronder het tegengaan van brandgevaar, aan het Boschop wordt overgelaten. Bovendien staat in de Memorie van Toelichting op het ontwerp Boswet — thans de wet van 20 juli 1961, Stbl. 256 — d.d. september 1958 vermeld, dat de regeling van de bestrijding van brandgevaar aan het Boschop kan

worden overgelaten, aangezien de regeling van deze materie tot de bevoegdheid van het Bosschap behoort.

Het bestuur van het Bosschap heeft in 1959 een commissie ingesteld, die tot taak had advies uit te brengen aan het bestuur over de vraag of een verordening terzake van de bosbrandpreventie door het Bosschap diende te worden gemaakt, en zo ja, hoe die verordening zou moeten luiden.

Deze commissie was als volgt samengesteld:

Ir P. de Fremery, voorzitter (bosbezitter, voorzitter commissie bosbrandweer)

S. H. Frederiks (rentmeester van de Stichting Het Geldersch Landschap)

Ir W. L. Jansen (Consulent Staatsbosbeheer Utrecht, secretaris Utrechtse Bosbrandweer Vereniging)

Mr H. L. F. M. Baron van Hövell van Wezeveld en Westerfliër (Burgemeester van de gemeente Oisterwijk)

Ir G. Memelink (Hoofdinspecteur van de Nederlandsche Heidemaatschappij)

Chr. Tiemens (Plv. commandant van de Brandweer te Apeldoorn)

P. H. Tilbusscher (later opgevolgd door Th. G. H. M. Speet) (Referendaris Bureau Brandweer van het Ministerie van Binnenlandse Zaken)

Mr S. J. Halbertsma, secretaris en mr J. H. Kist, adjunct-secretaris.

Wegens ziekte kon de heer De Fremery de laatste beide vergaderingen van de commissie niet voorzitten en heeft de heer van Hövel van Wezeveld en Westerfliër hem vervangen. Het Bosschap heeft Jhr Mr Dr L. H. K. C. van Asch van Wijck bereid gevonden in belangrijke mate steun te verlenen bij de juridische vormgeving van de verordening.

De commissie is tot de slotsom gekomen, dat het aanbeveling verdient, dat er één landelijke regeling, die voor alle bosbezittingen gelijk is, tot stand komt en dat deze regeling het beste door het Bosschap zou kunnen worden getroffen. Uiteraard is het ook mogelijk te bevorderen, dat van gemeentewege verordeningen worden vastgesteld, doch dan bestaat het risico dat de ene gemeente wel een regeling treft en de andere gemeente niet of volgens andere maatstaven, waardoor het gevaar ontstaat, dat ten aanzien van boscomplexen, die vaak, hoewel zij tot één bosbouwonderneming behoren, in verschillende aangrenzende gemeenten zijn gelegen, verschillende of zelfs geen preventieve maatregelen worden voorgeschreven. Voorts bestaat bij een regeling door het Bosschap het voordeel, dat de controle in handen is van één apparaat — en wel de Algemene Inspectiedienst van het Ministerie van Landbouw en Visserij —. Daarnaast hebben weliswaar de ambtenaren van de Rijks- en Gemeentepolitie en van nog enige andere instanties de bevoegdheid tot de opsporing van economische delicten, doch in de praktijk maken zij daar, voor zover het de bosbouw betreft geen gebruik van, aangezien zij veelal de vereiste deskundigheid missen om te kunnen beoordelen of aan alle voorschriften van een bepaalde verordening is voldaan.

Het toistandkomen van een verordening van het Bosschap betekent niet, dat bestaande gemeentelijke verordeningen betreffende hetzelfde onderwerp van rechtswege komen te vervallen. In dergelijke gemeentelijke verordeningen, zowel in speciale brandpreventieverordeningen als in de Algemene Politieverordening, kunnen met betrekking tot de bosbrandpreventie regels zijn gesteld, waartoe het Bosschap de bevoegdheid mist, zoals het maken van brandpreventiebepalingen ten aanzien van heidevelden en ten aanzien van, niet in verband met de uitoefening van de bosbouw gebruikte, brandgevaarlijke objecten, welke zijn gelegen in bossen, waarbij kan worden gedacht aan opslagplaatsen van brandstof en munitie. Dergelijke bepalingen kunnen in elk geval blijven bestaan, doch voor zover het betreft de onderwerpen, waarvan de regeling tot de bevoegdheid van het Bosschap behoort, is het gewenst, dat de gemeentelijke regelingen worden aangepast, teneinde te voorkomen dat collisie optreedt.

De aanpassing van de gemeentelijke verordeningen zou kunnen gebeuren door de regeling van het Bosschap letterlijk over te nemen of door de bestaande bepalingen te laten vervallen en te verwijzen naar de regeling van het Bosschap.

De commissie heeft gestreefd naar het tot stand brengen van een regeling, die enerzijds effectief is voor een doelmatige brandbestrijding en die anderzijds zo min mogelijk ingrijpt in de bedrijfsvoering. Bij het ontwerpen van de regeling heeft de commissie daarom twee punten centraal gesteld en wel de bereikbaarheid van het bos en de berijdbaarheid van de wegen. Voorts is een regeling getroffen voor het geval brandbaar bos grenst aan heide. Uiteraard wordt er op vertrouwd, dat de gemeenten, die in de meeste gevallen de onderhoudsplichtigen van openbare wegen zijn, ervoor zullen zorgen, dat deze wegen berijdbaar zullen zijn voor tankwagens, voor zover deze wegen naar boscomplexen leiden.

De verordening richt zich alleen tot een bepaalde groep bosbezitters, namelijk ondernemers met brandbaar bos, echter onafhankelijk van de vraag of het bos eigendom is van de Staat, gemeenten of particulieren. Onder brandbaar bos wordt, ingevolge de definitie in artikel 1, verstaan opstanden, die voor meer dan de helft bestaan uit naaldhout, behorend tot de pinussoorten, dat jonger is dan 30 jaar. Bewust is ervan afgezien, behoudens een uitzondering in artikel 2, andere naaldhoutsoorten zoals lariks, alsmede douglas, abies en tsuga in de regeling te betrekken, aangezien zij minder gevaar voor brand opleveren. Voorts is *Picea abies*, hoewel deze naaldhoutsoort wel brandgevaarlijk is, buiten de regeling gehouden, omdat in Nederland hiervan geen opstanden van enige omvang voorkomen.

De verordening beperkt zich bij het opleggen van verplichtingen in hoofdzaak tot:

- a) de ondernemer wiens brandbaar bos een oppervlakte beslaat van meer dan 5 ha;
- b) de ondernemer wiens brandbaar bos een oppervlakte beslaat van meer dan 35 ha;
- c) de ondernemers die ieder afzonderlijk een complex brandbaar bos van maximaal 35 ha bezitten, doch wier bezittingen tezamen meer dan 35 ha brandbaar bos beslaan.

De regeling ten aanzien van de onder a) genoemde ondernemers beperkt zich tot het verbod om naaldhouttakken te laten liggen op hopen of rillen, welke hoger zijn dan 1,5 meter (artikel 2). Men spreekt van rillen, wanneer de takken strooksgewijze zijn opgestapeld. Het verbod betreft dus niet alleen pinustakken, doch de takken van alle naaldhoutsoorten, aangezien er — in tegenstelling tot hetgeen voor naaldhoutopstanden geldt — weinig of geen verschil in brandbaarheid bestaat tussen de verschillende naaldhoutsoorten, indien de takken op hopen liggen. Deze bepaling is in hoofdzaak bedoeld ter bescherming van personeel en materieel van de brandweer.

De verplichtingen voor de onder b) en c) genoemde ondernemers zijn de volgende. Gezorgd dient te worden:

- 1) dat bos, voor zover het eigen terrein van de ondernemer betreft, over een weg bereikbaar is (artikel 3 lid 1);
- 2) dat de wegen op eigen terrein zodanig lopen, dat de brandweer nooit meer dan 300 meter van de brand verwijderd is (artikel 3, lid 3);
- 3) dat op de wegen, die worden gebruikt voor het verrichten van bosbouwwerkzaamheden of het opslaan van hout, een strook van 3 m wordt vrijgehouden, zodat de brandweervoertuigen zonder noemenswaardig oponthoud kunnen passeren (artikel 4);
- 4) dat bij afsluiting van de wegen door de ondernemer de brandweer in geval van brand de beletselen snel kan wegnemen (artikel 5);
- 5) dat, als het bos grenst aan heide of dergelijke van meer dan 20 ha, op de grens een brandstrook of brandsingel van tenminste 10 meter breedte wordt vrijgehouden van brandbaar bos en licht brandbare gewassen en materialen.

Deze verplichtingen hebben als voornaamste doel de beperking van de schade, die tengevolge van brand in het bos kan ontstaan. Een complex van brandbaar bos van bijvoorbeeld 60 ha zal in de praktijk vaak zijn doorsneden door verschillende wegen, die niet meer dan 600 meter van elkaar zijn verwijderd, zodat de wegen dan niet verder dan 300 meter van een mogelijke brandhaard verwijderd zullen zijn. In de regel zal dus meestal wel reeds zijn voldaan aan de verplichting, genoemd in artikel 3 lid 3. De betrokken ondernemer behoeft dan alleen te zorgen dat de wegen toegankelijk en berijdbaar zijn.

De verplichtingen, genoemd onder 1), 2), 4) en 5) gelden in bepaalde omstandigheden niet (artikel 6 lid 3 en artikel 8). Er dient immers rekening mee te worden gehouden, dat bijvoorbeeld tengevolge van plaatselijke omstandigheden de in de verordening genoemde verplichtingen redelijkerwijs van de boscigenaar niet kunnen worden gevergd. Hoewel in het algemeen bij overtreding der bepalingen alleen de ondernemer aansprakelijk kan worden gesteld, aangezien aan hem de verplichting tot het treffen van de vereiste voorzieningen wordt opgelegd, gebiedt toch de billijkheid deze aansprakelijkheid mede te leggen op de schouders van de beheerder of rentmeester, indien deze door de ondernemer in onderlinge overeenstemming met het beheer van diens bossen is belast. Daarom is hiervoor in artikel 9 door toepassing van derdenbinding een regeling getroffen.

Ook in ander opzicht kan de aansprakelijkheid van de ondernemer mede op een en ander komen te rusten, zelfs al voert hij zelf het beheer. Dit geval kan zich bijvoorbeeld voordoen indien de eigenaar zijn hout op stam heeft verkocht en de houthandelaar zich bij de vellingswerkzaamheden niet houdt aan het voorschrift van artikel 4 van de verordening dat de wegen slechts onder bepaalde voorwaarden voor het verrichten van bosbouwwerkzaamheden mogen worden gebruikt. Om de verorde-

ning toch van toepassing te doen zijn op de houhandelaar en eventueel op de koppelbaas, is in artikel 10 eveneens een derdenbindingsbepaling opgenomen, doch uitsluitend met betrekking tot de artikelen 2 en 4 en de verplichting genoemd in artikel 6 om een brandstrook vrij te houden van lichtbrandbare materialen, aangezien dit de enige bepalingen zijn, die betrekking hebben op een werkzaamheid, die in aangenomen werk kan worden verricht. Indien de ondernemer echter naleving van de verordening door de rentmeester of de houhandelaar onmogelijk maakt, rusten de verplichtingen van de verordening niet op hen. Daarmede vervalt vanzelfsprekend hun aansprakelijkheid. Dit is in artikel 11 van de verordening geregeld.

Zoals reeds werd opgemerkt, wordt met de verordening niet alleen beoogd de schade tengevolge van bosbrand te beperken, doch ook om de veiligheid van het brandweerpersoneel en het materieel te verhogen.

Artikel 1

lid 1 ad a) De verordening bepaalt zich, voor wat de omschrijving van „brandbaar bos” betreft, tot een aaneengesloten of vrijwel aaneengesloten opstand, die voor meer dan de helft bestaat uit naaldhout, behorend tot de pinussooren, dat jonger is dan 30 jaar, aangezien deze categorie naaldhout in de praktijk het meest brandgevaarlijk is gebleken. Met de omschrijving aaneengesloten of vrijwel aaneengesloten opstand wordt bedoeld een zekere gemiddelde minimum dichtheid van boombeplanting per oppervlakte-eenheid. Een heideterrein, begroeid met vliegdennen, wordt niet als brandbaar bos beschouwd, aangezien de bomen te ver uiteen staan. De aanwezigheid van wegen, brandstroken of zelfs van percelen bouwland tussen stukken brandbaar bos is echter niet van invloed op het aaneengesloten zijn van de opstand, doch uitsluitend op de grootte van de oppervlakten brandbaar bos.

Ter voorkoming van misverstand kan hier nog worden opgemerkt, dat onder „opstand die voor meer dan de helft bestaat uit naaldhout” verstaan wordt een zuiver pinusbos of een vorm van gemengd bos en niet twee aaneengesloten opstanden van verschillende grootte, waarvan de grootste volledig of vrijwel volledig uit pinusbos bestaat en de kleinste volledig of vrijwel volledig uit niet brandbaar bos, bijvoorbeeld loofhoutbos.

ad b) Aangezien de breedte van een brandstrook in het bos geen enkele garantie geeft voor het niet overslaan van het vuur, is de voorgeschreven strook van 3 meter breedte dan ook niet bedoeld als barrière tegen het vuur, doch uitsluitend om de doortocht van brandweervoertuigen mogelijk te maken. Hiervoor is het niet voldoende dat regels worden gegeven betreffende de breedte van de weg en de berijdbaarheid — waarmee wordt bedoeld dat de voertuigen op zo'n weg niet diep in het zand mogen wegzakken — en dat in het wegoppervlak geen diepe kuilen of modderpoelen mogen voorkomen —, maar tevens is het noodzakelijk, dat de ruimte boven die weg tot een bepaalde hoogte vrij is van obstakels.

lid 2. Teneinde te voorkomen, dat de redactie van de verschillende artikelen van de verordening te ingewikkeld zou worden tengevolge van het feit dat tot uiting moest komen dat de bepalingen alleen gelden voor een aaneengesloten oppervlakte bos en voor vrijwel aaneengesloten oppervlakten, is in lid 2 bepaald, dat vrijwel aaneengesloten oppervlakten als één oppervlakte worden beschouwd.

Artikel 2

Zoals reeds in het algemeen gedeelte van de toelichting is vermeld, is het verbod om naaldhouttakken te laten liggen op hopen welke hoger zijn dan 1,5 meter, mede bedoeld ter beveiliging van personeel en materieel van de brandweer. Dergelijke hoge hopen leveren, indien zij in brand staan, tengevolge van de felle vuurgloed bijzonder groot gevaar op voor passerende blussers en voertuigen. Bovendien kunnen zij, ook al staan ze niet in brand, de doortocht van de brandweer naar brandende bospercelen ernstig belemmeren.

Ten einde te voorkomen, dat de bepaling zou gelden voor iedere ondernemer, ook al zouden op diens bosbouwonderneming maar enkele pinusbomen aanwezig zijn, is in artikel 2 de werkingssfeer beperkt tot de ondernemers wier brandbaar bos een oppervlakte van meer dan 5 ha beslaat. Door toepassing van de derdenbinding (artikelen 9 en 10) geldt het verbod tevens ten aanzien van de beheerder en de rentmeester, doch bovendien ook ten aanzien van houhandelaren en koppelbazen, die bosbouwwerkzaamheden — i.c. het opstapelen van hout — laten verrichten op het terrein van de bos-eigenaar.

Artikel 3

In dit artikel worden voorschriften gegeven met betrekking tot de bereikbaarheid van de percelen brandbaar bos.

lid 1. Door de verplichting tot het hebben van een weg slechts op te leggen aan de ondernemer wiens brandbaar bos een oppervlakte beslaat van meer dan 35 ha, wordt het risico, dat de ondernemer bereid zou zijn te aanvaarden, enigszins beperkt, zonder dat hij daardoor in betekenende mate zou worden belast. Volgens het bepaalde in dit lid behoeft dus de ondernemer, wiens brandbaar bos een oppervlakte beslaat van maximaal 35 ha, krachtens de verordening niet te zorgen voor de bereikbaarheid van dat stuk brandbaar bos.

lid 2. Indien echter het brandbaar bos met een oppervlakte van 35 ha of minder grenst aan brandbaar bos van een of meer anderen en aldus in brandgevaarlijk opzicht een complex brandbaar bos vormt van meer dan 35 ha, zou dit complex van meer dan 35 ha wel eens onbereikbaar kunnen zijn. Ten einde dit laatste te verhinderen is de verplichting bedoeld in lid 1, uitgebreid tot iedere ondernemer, wiens brandbaar bos een deel vormt van dat complex, ook al is dit deel kleiner dan 35 ha. Niets belet die ondernemers echter om samen te werken ten aanzien van het voldoen aan deze verplichting waardoor tevens een situatie zou kunnen worden geschapen waarop artikel 8 toepasselijk zou kunnen zijn.

lid 3. In lid 3 wordt aan dezelfde ondernemers, als in het eerste en twee lid genoemd, bovendien de verplichting opgelegd ervoor te zorgen, dat de wegen op hun terrein niet meer dan 300 meter zijn verwijderd van een mogelijke brandhaard, waarmede wordt bedoeld, elke plaats waar brand zou kunnen ontstaan. Het zal duidelijk zijn, dat de omvang van deze verplichting niet alleen afhankelijk is van de totale oppervlakte van het bos, doch ook van de totale lengte en breedte van het complex. De verplichtingen van artikel 3 gelden dus niet voor de ondernemer wiens complex brandbaar bos een maximum oppervlakte van 35 ha beslaat en temidden van onbrandbaar terrein is gelegen.

Artikel 4

In de praktijk worden vele bosbouwwerkzaamheden, zoals het opwerken van hout, op de boswegen bedreven. Teneinde de normale bedrijfsvoering niet onnodig te belemmeren, is in artikel 4 bepaald, dat deze wegen mogen worden gebruikt voor het verrichten van bosbouwwerkzaamheden of het opslaan van hout, mits de ondernemer er maar voor zorgt, dat een strook van tenminste 3 meter breedte wordt vrijgehouden, waarlangs de brandweervoertuigen zonder noemenswaardig oponthoud naar het brandend perceel kunnen rijden. De zinsnede „zonder noemenswaardig oponthoud” is in het artikel opgenomen, teneinde te voorkomen, dat de ondernemer een overtreding begaat, indien op de strook van 3 meter enkele takken zouden liggen. Bovendien zal de ondernemer, zolang hij maar blijft voldoen aan het voorschrift van artikel 3 lid 3, namelijk dat een weg nooit verder dan 300 meter van een brandhaard verwijderd mag zijn, eventuele andere „wegen” op zijn terrein wel voor het verrichten van bosbouwwerkzaamheden e.d. mogen gebruiken.

Artikel 5

In het verleden is het nogal eens voorgekomen, dat bosbezittingen door de ondernemer werden afgesloten door middel van greppels of met grote hekken, voorzien van zware sloten, om te beletten, dat onbevoegden, al of niet gemotoriseerd, ongemerkt tot dergelijke bossen konden doordringen zonder gebruik te maken van de daarvoor aangegeven toegangswegen. Het bezwaar van deze maatregelen was echter, dat de brandweer niet snel genoeg op de plaats van de brand kon zijn hetgeen in enkele gevallen heeft geleid tot een aanzienlijk grotere brand dan nodig zou zijn geweest. Daarom is thans bepaald, dat de ondernemers, die reeds werden genoemd in het derde lid van artikel 3, verplicht zijn, indien zij de toegangswegen hebben afgesloten, deze afsluiting zodanig te doen zijn, dat de brandweer zonder noemenswaardig oponthoud deze wegen kan benutten. Aangezien bezwaarlijk aan ondernemers kan worden verboden de toegangshekken om hun terrein af te sluiten, zal de afsluiting zodanig moeten zijn, dat zij gemakkelijk is te forceren.

Artikel 6

Bij loopvuur hebben brandstroken, in tegenstelling tot bij een brand in het bos, groot nut. Daarom is de ondernemer wiens brandbaar bos een oppervlakte beslaat, van meer dan 35 ha en ook hij wiens brandbaar bos een kleinere oppervlakte beslaat,

welke deel uitmaakt van een groter complex, zoals reeds in artikel 3 lid 2 is uiteengezet, verplicht indien zijn brandbaar bos grenst aan een terrein met brandbare oppervlakten van meer dan 20 ha, op of langs de grens een strook van tenminste 10 meter breedte vrij te houden van pinus bos en in redelijke mate van licht brandbare gewassen en materialen. Het is in deze bepaling dus niet van belang of de heidegrond toebehoort aan een of meer andere ondernemers.

Het Bosschap mist verordenende bevoegdheid ten aanzien van personen, die uitsluitend heidegrond bezitten en geen bos. Teneinde echter te voorkomen dat de betreffende ondernemers ten tijde van het inwerkingtreden van deze verordening opstand zouden moeten gaan vellen om aan de opgelegde verplichting te kunnen voldoen, worden voor dat geval in lid 3 de bepalingen van de eerste 2 leden niet van toepassing verklaard. De eerdergenoemde ondernemer mag echter niet, als hij op of langs de grens pinusopstand heeft geveld, ook weer pinus inplanten. Indien hij bezwaar heeft tegen een onbeplante strook, is hij ook gerechtigd een loofhoutsingel aan te brengen.

In de praktijk zal de ondernemer meestal wel met de eigenaar van de aangrenzende heide tot overeenstemming kunnen komen over het aanleggen en schoonhouden van een brandvrije strook op de heide in plaats van in het bos. Het Bosschap is echter bereid, vooral wanneer de heidegrond eigendom blijkt te zijn van de overheid, bemiddelend op te treden, teneinde te trachten het gewenste resultaat te bereiken.

Ondanks het feit, dat artikel 8 een algemene regeling bevat betreffende het niet van toepassing verklaren van bepaalde artikelen van de verordening, is het derde lid toch bij artikel 6 opgenomen, omdat daardoor de ontheffing van de verplichting om te vellen uitdrukkelijk in de verordening wordt genoemd en dus geen twijfel over de noodzaak tot vellen kan bestaan.

Artikel 7

In het artikel wordt gesproken over velling van pinusbos en niet over de velling van brandbaar bos. Dit betekent, dat met brandbaar bos wordt gelijkgesteld terrein, waarop na velling van alle pinusbos, dus ook indien het ouder dan 30 jaar was, pinustakken zijn blijven liggen. Voor een ondernemer, die een afzonderlijk liggend boscomplex bezat, bestaande uit 30 ha brandbaar bos met daaraan grenzend 10 ha pinusbos, dat ouder was dan 30 jaar, gold uitsluitend artikel 2 van de verordening. Zodra de 10 ha oude pinus worden geveld, is de gehele verordening op hem van toepassing, als tenminste de omstandigheden, genoemd in artikel 7, bestaan.

Een kapvlakte van pinusbos wordt niet met brandbaar bos gelijkgesteld als er slechts enkele takken zijn blijven liggen, als de pinustakken op hopen of rillen zijn gelegd, welke niet hoger zijn dan 1,5 m (zie artikel 2), of als de takken niet meer brandgevaarlijk zijn tengevolge van verrotting.

Artikel 8

In dit artikel is een bepaling opgenomen, waardoor de verplichtingen genoemd in de artikelen 3, 5 en 6 niet gelden wanneer het voldoen daaraan redelijkerwijs niet kan worden geëist. De omstandigheden die aanleiding geven tot het niet van toepassing verklaren van de bepalingen van deze artikelen kunnen bijvoorbeeld het gevolg zijn van beheersdoelstellingen, doch zij kunnen ook van plaatselijke aard zijn. Deze plaatselijke omstandigheden kunnen zowel de geaardheid van de bodem, bijvoorbeeld de aanwezigheid van stuifzanden betreffen, als ook de plaatselijke situatie, bijvoorbeeld de aanwezigheid van een openbare weg die het aanleggen van een weg op eigen terrein overbodig maakt, of, met betrekking tot artikel 6, het feit, dat de eigenaar van de heide reeds een brandstrook heeft aangelegd. Indien de ondernemer er aan twijfelt of het voldoen aan de verplichtingen redelijkerwijs van hem kan worden gevergd, kan hij zich om advies wenden tot de consultant van het Staatsbosbeheer.

Artikelen 9 en 10

In deze artikelen is de derdenbinding geregeld, welke ook reeds in het algemeen gedeelte van de toelichting en bij de toelichting op artikel 2 ter sprake kwam. Door het bepaalde in artikel 9 rusten de verplichtingen van de verordening mede op de rentmeester en de beheerder, terwijl krachtens artikel 10 de verplichtingen, neergelegd in de artikelen 2 en 4 en de verplichting om brandstroken vrij te houden van lichtbrandbare materialen als bedoeld in artikel 6 van de verordening, eveneens bindend zijn voor de houthandelaren en de koppelbazen, die bosbouwwerkzaamheden in het brandbaar bos laten verrichten, anders dan in het kader van een bosbouwonderneming,

met andere woorden ook al zijn zij geen bedrijfsgenoten in het Bosschap. Dit geldt uiteraard ook ten aanzien van de strafbaarheid.

Teneinde te voorkomen dat ook diegenen, die op arbeidsovereenkomst werkzaam zijn, zoals bijvoorbeeld de bosbaas, onder de werking van de verordening zouden vallen, wordt in artikel 9 gesproken van de natuurlijke of rechtspersoon, die anders dan bij arbeidsovereenkomst met het beheer is belast.

Het is duidelijk dat de natuurlijke of rechtspersoon alleen strafbaar is indien er aanwijsbare schuld is. Zo zal de ondernemer, die hout op stam verkoopt, de houthandelaar uitdrukkelijk moeten mededelen welke stroken door zijn bos, worden gebruikt als wegen in de zin van artikel 3, lid 3, aangezien deze in verband met die bestemming slechts onder bepaalde voorwaarden mogen worden gebruikt voor het opslaan van hout e.d. (artikel 4). Ten aanzien van het voldoen aan de verplichtingen genoemd in artikel 6, ligt de zaak iets ingewikkelder. Dit komt door het feit, dat de in artikel 6 opgelegde verplichting om een strook van 10 meter breedte vrij te houden van brandbaar bos en in redelijke mate van lichtbrandbare gewassen en materialen, twee verplichtingen kan inhouden, namelijk het vrijhouden van een bestaande strook en het aanleggen van een strook als er nog geen was. Vanzelfsprekend kan de houthandelaar uitsluitend aansprakelijk worden gesteld voor het niet voldoen aan de verplichting tot het vrijhouden van een bestaande strook en dan nog slechts voor zover het betreft het vrijhouden van lichtbrandbare materialen. De beperking van de aansprakelijkheid is dan ook uitdrukkelijk in artikel 10 vastgelegd.

Artikel 11

In het algemeen gedeelte is reeds uiteengezet, dat de in de verordening genoemde verplichtingen niet gelden voor de in de artikelen 9 en 10 genoemde natuurlijke of rechtspersonen, indien de ondernemer het hun onmogelijk maakt de verordeningen na te leven.

Artikel 12

Overtredingen van het bepaalde bij artikel 2, artikel 3, de leden 1, 2 en 3, artikel 4, artikel 5 en artikel 6, de leden 1 en 2, zijn strafbare feiten. Volgens artikel 104 lid 1 van de Wet op de Bedrijfsorganisatie zijn dit economische delicten, als bedoeld in artikel 1 sub 5 van de Wet op de Economische Delicten. De op dergelijke overtredingen gestelde straf is hechtenis van ten hoogste zes maanden en geldboete van ten hoogste tienduizend gulden, dan wel een van deze straffen. Bovendien kunnen naast deze straffen de in artikel 7 en artikel 8 van dezelfde wet genoemde bijkomende straffen en maatregelen worden opgelegd. Bijkomende straffen kunnen onder andere zijn: a. ontzetting uit bepaalde rechten; b. plaatsing in een Rijkswerkinrichting en c. gehele of gedeeltelijke stillegging van de onderneming voor ten hoogste één jaar.

Naast de reeds genoemde straffen kunnen onder andere de volgende maatregelen worden opgelegd: 1. onder bewindstelling van de onderneming; 2. het opleggen van de verplichting tot voldoening van een geldbedrag ter ontneming van het geschatte voordeel uit het strafbare feit; 3. het opleggen van de verplichting tot verrichting van hetgeen wederrechtelijk is nagelaten, tenietdoening van hetgeen wederrechtelijk is verricht en verrichting van prestaties tot het goedmaken van de gevolgen van één en ander alles op kosten van de veroordeelde, voorzover de rechter niet anders bepaalt. De berechting geschiedt door de economische rechter van de Arrondissementsrechtbank.

Zoals reeds in het algemeen gedeelte werd uiteengezet, zal de opsporing van overtredingen van deze verordening in de eerste plaats bij de Algemene Inspectie Dienst van het Ministerie van Landbouw en Visserij berusten, doch daarnaast zijn ook de ambtenaren van de Rijks- en Gemeentepolitie en de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen en vanzelfsprekend alle personen met algemene opsporingsbevoegdheid (art. 141 Wetboek van Strafvordering), zoals de Officier van Justitie, met de opsporing van dergelijke economische delicten belast.

Artikel 14

Door het bepaalde in dit artikel wordt aan de ondernemers behoorlijk de tijd gegeven om aan de voorschriften van deze verordening te voldoen. Tot het tijdstip van strafbaarstelling is de verordening dus wel reeds van kracht en moeten de bepalingen zo spoedig mogelijk worden nageleefd, doch met de strafsancie op niet-naleving wordt gewacht tot een tijdstip waarop in het algemeen het niet voldaan hebben aan de voorschriften als ernstig laakbaar en dus als straf verdienend kan worden beschouwd.